

rence med billige, færdige Produkter. Under saadanne Forhold kan der selvfølgelig ikke ventes nogen større Udvikling af den danske Industri. Den allerede eksisterende Industri er vel nok godt konsolideret og i Stand til at konkurrere i ikke ringe Grad; men den er ganske sikkert ikke i Stand til at udvide sig paa en saadan Maade, at alle de mange arbejdsløse kan finde Beskæftigelse. Og i det lange Løb er det dog ganske urimeligt uden Forsøg paa at ændre Forholdet at bevare en Ordning som den, vi nu har, at vi har 60—70 000 Mennesker gaaende uden Beskæftigelse, udelukkende underholdte ved offentlig Understøttelse.

Hvis man f. Eks. har en Gaard paa 400 Tdr. Land god Jord, lever der nu en Familie paa den, godt, rundeligt og rigeligt, men kun en Familie; saa er der nogle Tjenestefolk, som er jævnt utilfredse i heldigste Tilfælde, og saa er der et Par Daglejere, som, naar de bliver 60 Aar, skal ty til det offentlige, udslidte som de er, ude af Stand til at erhverve sig det nødvendige til Livets Ophold. De har alle deres Dage ført en kummerlig Tilværelse, og det eneste, de har at haabe paa, er vel egentlig de 60 Aar og en nogenlunde human Kommunalbestyrelse, der vil yde dem en passende Alderdomsunderstøttelse. Men hvis man udstykker den paagældende Gaard, kan der bo mindst 40 Familier paa den; ja, jeg er endogsaa tilbøjelig til at tro, at hvis man her i Landet vilde komme ind paa en mere intensiv Dyrkning end hidtil, navnlig i de gode Egne, saa er det ikke nødvendigt at gaa op til 10 Tdr. Land; saa kan man nøjes med noget mindre. Der er sikkert adskillige, som søger Husmandsbrug, der vil nøjes med et mindre Areal, saa man egentlig godt kunde sætte Tallet 40 op. Men lad os blive ved dette Tal: der er dog en stor Forskel samfundsmæssigt set paa at have en Herregaard, hvor en Familie har sin Eksistens, ganske vist under særdeles gunstige Vilkaar, og saa at have 40 selvstændige Hjem paa den samme Jord. Denne sidste Ordning vil man naa, naar man stykker de store Gaarde ud, forsaavidt de da egner sig til Udstykning, og det gør de i de allerfleste Tilfælde.

Det ærede Medlem fra Ribe (Brorsen) talte ogsaa i Dag om en Finansplan og mente, man skulde indskrænke sig til periodiske Reforme paa dette Omraade. Hvis jeg ikke husker fejl, nævnede det ærede Medlem, at man kunde give sig til at oprette en halv Snes Tusind Husmandsbrug. Jeg skulde intet have imod, at man gaar frem ad den Vej; det kan der forhandles om. Det fore-

kommer mig ikke, at dette er det afgørende. Det afgørende er, at vi faar begyndt, at vi faar begyndt snarest muligt og faar begyndt paa en saadan Maade, at der virkelig kan komme noget ud af Reformen. At den vil blive kostbar, at Samfundet vil blive nødsaget til at stille mange Penge til Raadighed, derom kan der ikke være Tvivl; men derved bliver Samfundet ikke fattigere. Der er ikke Tale om et uproduktivt Foretagende; der er ikke Tale om Forbrug af Værdier; der bliver Tale om at sætte noget i Drift og gøre det saaledes, at Samfundet derved i det lange Løb bliver rigere og Forholdene bedre. Det er overmaade godt at være forsigtig, men Forsigtigheden kan ogsaa være af den Beskaffenhed, at den munder ud i Uvirksomhed, og Uvirksomhed paa det Omraade, vi her taler om, er at betragte som det værste af alt.

Til Trods for, at jeg, navnlig ved de Bemærkninger, som er faldet fra det konservative Folkepartis Side, er kommet til den Opfattelse, at det vil være svært at naa til Enighed, haaber jeg, at vi dog fortsat maa arbejde videre, indtil det viser sig, om det er muligt eller ikke at naa til en Forstaaelse. Jeg vil saa indtrængende, som det paa nogen Maade er mig muligt, opfordre Tinget til hurtig at løse de Spørgsmaal, der her er Tale om. Det er min Overbevisning, at en forstandig Løsning her vil være ensbetydende med, at man har gjort de første Skridt til at føre Samfundet ind i roligere og bedre Tilstande, end vi kan vente, naar vi fortsat lader de unge vandre fra Landet til Byerne, hvor der i de allerfleste Tilfælde kun gives dem Skuffelser i Stedet for Opfyldelse af de Forhaabninger, de havde, da de pakkede Ranselen for paa andre Steder at finde et Erhverv, der kunde skaffe dem større Tilfredsstillelse.

N. Frederiksen: Det ærede 6te Medlem for Præstø Amt (Ulrich) nedlagde følgende Dag en skarp Protest mod de Udtalelser, jeg havde fremsat vedrørende Herregaardsforpagterne. Han karakteriserede mine Udtalelser som uværdige og forunderlige og forbeholdt sig Retten til at komme nærmere ind paa disse, naar han havde set Fortrykket. Det lød truende, men den sidste Bemærkning kunde ogsaa udtrykkes, at det ærede Medlem ikke kunde huske, hvad jeg havde sagt, og troede, at mine Udtalelser var meget værre, end det ærede Medlem vistnok vil finde, naar han har set Fortrykket. Det ærede Medlems Be-